

Alþingi
Erindi nr. P 133/883
komudagur 12.2.2007

LÆKNAFÉLAG ÍSLANDS
ICELANDIC MEDICAL ASSOCIATION

**Álit Siðfræðiráðs á framkomnu frumvarpi til laga um breytingu á lögum um
vátryggingasamninga nr. 30/2004.**

Um er að ræða tillögu um breytingu á einni grein laganna, nr. 82 sem fjallar um
upplýsingaöflun við töku persónutrygginga.
Greinin hljóðar svo í núgildandi lögum:

*“82. gr. Skylda vátryggingartaka og vátryggðs til þess að veita upplýsingar um áhættu.
Takmarkanir á upplýsingagjöf.*

Á meðan félagið hefur ekki samþykkt að veita vátryggingu getur það óskað eftir
upplýsingum sem hafi þýðingu fyrir mat þess á áhættunni. Slíkra upplýsinga skal aflað
beint hjá vátryggingartaka, eða eftir atvikum vátryggðum, sem skal veita rétt og tæmandi
svör við spurningum félagsins. Sama á við þegar vátryggingartaki veitir upplýsingar fyrir
hönd vátryggðs. Sé upplýsinganna aflað hjá öðrum en vátryggingartaka eða vátryggðum
skal áður en þeirra er aflað liggja fyrir skriflegt upplýst samþykki þess sem aflað er
upplýsinga um. Vátryggingartaki, og eftir atvikum vátryggður, skal einnig að eigin
frumkvæði veita upplýsingar um sérstök atvik sem hann veit, eða má vita, að hafa
verulega þýðingu fyrir mat félagsins á áhættu.

Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. er félaginu óheimilt, fyrir eða eftir gerð samnings um
persónutryggingu, að óska eftir, afla með einhverjum öðrum hætti, taka við eða hagnýta
sér upplýsingar um erfðaeiginleika manns og áhættu á því að hann þrói með sér eða fái
sjúkdóma. Félaginu er einnig óheimilt að óska eftir rannsóknum sem teljast nauðsynlegar
til þess að kostur sé á að fá slíkar upplýsingar. Framangreint bann gildir þó ekki um
athugun á núverandi eða fyrra heilsufar mannsins eða annarra einstaklinga.
Synji félagið að veita persónutryggingu skal það rökstyðja synjunina sé eftir því leitað.”

Um er að ræða tvær efnisbreytingar:

- Að bæta inn í 1. mgr. á eftir fyrstu setningu setningunni: “Í þeim tilgangi er
félaginu heimilt að óska upplýsinga um sjúkdóma sem vátryggingataki eða
vátryggður, foreldri hans, barn eða systkini eru haldin eða hafa verið haldin.” og
- Að bæta inn í 2. mgr. Setningunni: “Þetta bann á þó ekki við um upplýsingar sem
fengnar eru úr niðurstöðu erfðarannsóknar sem staðfesta (sic) að vátryggður sé
haldinn tilteknum sjúkdómi þegar upplýsinga skv. 1. mgr. er aflað

Í fyrri liðnum er félagi þannig heimilt að afla upplýsinga um heilsufar annarra en þeirra sem eru að óska eftir tryggingu (vátryggingartaki eða eftir atvikum vátryggður) og án heimildar viðkomandi. Heilsufar hvers einstaklings er meðal hans persónulegustu upplýsinga og hefur rétturinn til þess að ráða því hverjum hver upplýsir um sitt heilsufar verið treystur æ betur með lögum á undanförunum árum. Þannig hafa verið sett lög um réttindi sjúklinga, lög um persónuvernd og lög um miðlægan gagnagrunn á heilbrigðisviði. Í engum þessara laga er heimild fyrir einstakling að upplýsa um heilsufar annarra en síns eigin án hans samþykkis. Verði þessi breyting að lögum er komið fordæmi sem getur verið litið til. Siðfræðiráð leggst því gegn því að þessi heimild verði veitt með samþykki framlagðs frumvarps.

Hvað síðari breytinguna áhrærir gerir Siðfræðiráð ekki athugasemdir.

Siðfræðiráð vill hins vegar gera athugasemd við síðustu setningu 1. mgr. umræddrar greinar (sjá hér að ofan): “Vátryggingartaki, og eftir atvikum vátryggður, skal að eigin frumkvæði veita upplýsingar um sérstök atvik sem hann veit, eða má vita, að hafa verulega þýðingu fyrir mat félagsins á áhættu.”

Með þessu ákvæði laganna er verið að leggja óhóflega skyldu á herðar vátryggingartaka eða eftir atvikum vátryggða. Hver metur hvað hann vissi eða hefði mátt vita sem hefði verulega þýðingu fyrir áhættu félagsins? Þarna er aðstöðumunur einstaklinga sem hafa misgóðar forsendur til að vita hvað skiptir máli og félags sem eðli máls samkvæmt fylgist grannt með framvindu læknisvísinda varðandi áhættu sjúkdóma. Mörg ár líða gjarnan frá því að trygging var tekin og þar til meta þarf hugsanlegar bætur og það getur verið erfitt fyrir einstakling að færa sönnur á að hann hafi ekki haft vitneskju um tiltekin atriði. Í mörgum tilvikum er hann eðli máls samkvæmt ekki lengur til staðar ef um úrskurð á greiðslu vegna líftryggingar er að ræða. Siðfræðiráð leggur því til að Alþingi felli þetta ákvæði úr lögnum við afgreiðslu þessa frumvarps.

Kópavogi 31 janúar 2007

Fyrir hönd Siðfræðiráðs Læknafélags Íslands

Jón Snædal, formaður Siðfræðiráðs